

Nr 262.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer; given Stockholms slott den 23 maj 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o och 2:o hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 maj 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler uppkomna frågor om pension åt i det följande angivna personer och anför därvid:

1:o.

Statens fattigvårds- och barnavårdskonsulent Carl Oskar Strid. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Strid är född den 17 maj 1875 och således 66 år gammal;

att han åren 1913—1918 innehaft avlönad kommunal fattigvårdstjänst inom Snöstorps kommun i Hallands län;

att Kungl. Maj:t den 13 december 1918 förordnat Strid att från och med den 1 januari 1919 tills vidare vara fattigvårdskonsulent i femte distriktet;

att Strid jämlikt stadgandet i 20 § andra stycket lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård från och med lagens ikraftträdande den 1 januari 1926 innehaft jämväl befattningen såsom barnavårdskonsulent inom berörda distrikt;

att Strid, vilken jämlikt gällande instruktion för fattigvårds- och barnavårdskonsulenter varit skyldig att avgå från sin tjänst vid uppnådd ålder av 65 år, av Kungl. Maj:t den 15 mars 1940 förklarats berättigad att kvarstå i tjänst intill utgången av juni månad 1941, varemot Kungl. Maj:t genom beslut den 9 april 1941 ej funnit skäl bifalla en av Strid gjord anhållan om tillstånd att kvarstå i tjänst under ytterligare ett år;

att Strid vid avgången ur tjänst beräknas kunna åberopa en anställningstid i statens tjänst av 22 år 6 månader;

att Strid, i enlighet med för fattigvårds- och barnavårdskonsulenter i avlöningshänseende gällande bestämmelser, för år räknat åtnjuter lön med 3,000 kronor, varifrån avdrages ett mot pensionsavgift svarande belopp av 200 kronor, tjänstgöringspenningar med 1,500 kronor, två ålderstillägg om vardera 500 kronor samt ortstillägg med 500 kronor, varjämte han åtnjuter tillfällig löneförbättring med 1,000 kronor för år ävensom dyrtidstillägg enligt för befattningshavare vid statens oregrerade verk gällande grunder;

samt att Strid, enär den av honom innehavda befattningen icke är uppförd å ordinarie stat, författningenslignigt icke är berättigad till pension.

Hos Kungl. Maj:t har Strid anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Socialstyrelsen har hemställt om utverkande av pension åt Strid från och med den 1 juli 1941. Styrelsen har därvid erinrat, att riksdagen i vissa tidigare fall — prop. 1932 nr 49 och 1937 nr 259, p. 8; bankoutsk. utl. 1932 nr 30, p. 46, och 1937 nr 35, p. 12; riksd. skr. 1932 nr 227, p. 39, och 1937 nr 245 — beviljat pension åt fattigvårds- och barnavårdskonsulenter, vilka åtnjutit avlöning enligt enahanda grunder, som gälla i fråga om Strid. Vid bestämmande av pensionen åt dessa befattningshavare hade — i anslutning till vad som skulle hava gällt, därest befattningarna varit uppförda på ordinarie stat — såsom pensionsunderlag beräknats ett belopp av 4,752 kronor, motsvarande summan av grundlön och ålderstillägg, 4,000 kronor, efter omräkning till nyreglerad pension, och hade för hel pension krävts 65 levnads- och 25 tjänstår. Berörda befattningshavare hade tillika såsom tjänstår tillgodoräknats, utom tjänstetiden såsom fattigvårds- och barnavårdskonsulenter, jämväl intill två tredjedelar av tid, varunder de före tillträdet av stats-tjänst utfört arbete i fattigvårdens och barnavårdens tjänst.

I anslutning härtill har *socialstyrelsen* hemställt, att pensionen åt Strid måtte med tillämpning av sålunda angivna grunder fastställas till 4,752 kronor för år.

Statskontoret har biträtt *socialstyrelsens* förslag.

I likhet med myndigheterna förordar jag, att pension utverkas åt Strid. I enlighet härmed och då jag icke anser mig böra göra erinran mot det före-

slagna pensionsbeloppet, 4,752 kronor, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att statens fattigvårds- och barnavårdskonsulent Carl Oskar Strid må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin befattning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 4,752 kronor.

2:o.

Rättaren vid fångvårdens ungdomsanstalt å Mäshult Karl Emil Johansson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Johansson är född den 17 juli 1878 och således 62 år gammal;

att han under tiden från och med den 16 augusti 1908 intill utgången av år 1937 innehaft anställning såsom rättare vid Hallands läns landstings skyddshem Mäshult i Skällinge socken;

att, sedan nämnda skyddshems verksamhet från och med den 1 januari 1938 övertagits av staten, Johansson varit anställd såsom rättare vid det statliga skyddshemmet, Mäshults skolhem, intill utgången av juni månad 1939;

att skyddshemsverksamheten vid Mäshults skolhem upphört vid sistnämnda tidpunkt, i samband varmed gällande arrendekontrakt angående egendomen Mäshult övertagits av fångvårdsstyrelsen, som å egendomen inrättat en fångvårdens ungdomsanstalt;

att Johansson från och med den 1 juli 1939 enligt överenskommelse vid fångvårdsstyrelsens övertagande av arrendekontraktet erhållit anställning såsom rättare vid ungdomsanstaltens jordbruk, därvid förutsatts, att det borde ankomma på socialstyrelsen att utverka pension åt Johansson;

att Johanssons avlöningsförmåner sedan år 1925 utgjort kontant lön å 2,470 kronor för år, därå dyrtidstillägg ej utgått, ävensom till ett årligt värde av omkring 900 kronor uppskattade naturaförmåner;

att Johansson beräknas komma att på grund av sjukdom lämna sin tjänst vid ungdomsanstalten med utgången av juni månad 1941;

att Johansson icke är författningsenligt berättigad till någon pension på grund av sin anställning i statens tjänst;

samt att Johansson, därest han kvarstått i landstingets tjänst intill utgången av juni månad 1941, skulle hava kommit i åtnjutande av pension av landstinget, vilken pension enligt i ärendet verkställd beräkning skulle hava uppgått till 1,716 kronor för år.

Socialstyrelsen gjorde i skrivelse den 4 oktober 1939 framställning rörande pensionsförhållandena för viss skyddshemspersonal, däribland nu ifrågasvarande befattningshavare. Styrelsen erinrade därvid, att vederbörande departementschef i den till 1936 års riksdag avlåtna propositionen om statens

övertagande av skyddshemsverksamheten uttalat (prop. nr 219, s. 171), att någon tvekan icke kunde råda därom, att staten borde övertaga huvudmännens förpliktelser gentemot sådan skyddshemspersonal, som avtalsenligt tillförsäkrats rätt till pension eller en tryggare ställning. I anslutning till detta uttalande, vilket icke föranlett någon erinran från riksdagens sida (sammanatta stats- och andra lagutskottets utl. nr 1, s. 19; riksd. skr. nr 306), gjorde socialstyrelsen framställning om vidtagande av åtgärder i syfte att förenämnda befattningshavares ställning i pensionshänseende ej skulle bli försämrade genom statens övertagande av skyddshemsverksamheten.

I ett den 26 januari 1940 avgivet utlåtande över socialstyrelsens berörda skrivelse ifrågasatte *statskontoret* under hänvisning till ett den 13 juli 1939 utfärdat läkarintyg, utvisande att Johanssons arbetsförmåga vore nedsatt, huruvida det icke borde ankomma på landstinget att sörja för Johanssons pensionering.

Med hänsyn till av socialstyrelsen i utlåtande den 29 februari 1940 förebragt ytterligare utredning — utvisande bland annat att Johansson intill juli månad 1939 varit tjänstledig för sjukdom under sammanlagt allenast 5 månader 2 veckor, varav 3 månader år 1934, 3 veckor år 1936 och 1 månad 3 veckor under tiden efter skyddshemmets förstatligande — har statskontoret därefter i skrivelse den 25 april 1941, vilken jämväl innefattar yttrande i anledning av en av *fångvårdsstyrelsen* den 21 mars 1941 gjord framställning om pensionering av Johansson från och med den 1 juli 1941, förklarat sig icke hava något att erinra mot att pension tillerkännes Johansson av statsmedel. Beträffande storleken av pensionen har statskontoret anfört, att det syntes ämbetsverket skäligt, att den sammanlagda årliga statspensionen — dyrtidstillägg således inräknat — fastställdes till att ungefärligen motsvara den pension, till vilken Johansson skulle ha varit berättigad, om han kvarstått som befattningshavare hos landstinget.

Även jag finner mig böra tillstyrka, att Johansson av statsmedel kommer i åtnjutande av pension till belopp, ungefärligen motsvarande vad som skulle hava tillkommit honom i pension från landstinget, om han kvarstått i dess tjänst. I likhet med vad som ägt rum vid beviljande enligt beslut av 1940 års lagtima riksdag av tilläggs pensioner åt vissa befattningshavare, vilka övergått i statens tjänst i samband med förstatligandet av skyddshemsverksamheten (prop. nr 119, p. 5), torde exakta beloppet av den pension, som enligt nyss angiven grund bör tillkomma Johansson, lämpligen böra fastställas först i samband med Johanssons avgång ur tjänst. I enlighet härmed synes bemyndigande böra hos riksdagen utverkas för Kungl. Maj:t att meddela beslut om pension åt Johansson. Pensionen synes böra bestridas från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i det föregående angivits meddela beslut i

fråga om pension åt rättaren vid fångvårdens ungdomsanstalt
å Mäshult Karl Emil Johansson.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o
och 2:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter in-
stämma, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar,
att proposition av den lydelse, bilaga till detta proto-
koll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

V. Schwartz.

Nr 263.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om avdrag å skatt på grund av militär tjänstgöring under år 1940; given Stockholms slott den 23 maj 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om avdrag å skatt på grund av militär tjänstgöring under år 1940.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

F ö r s l a g
till
**förordning om avdrag å skatt på grund av militär tjänstgöring
under år 1940.**

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Värnpliktig som under år 1940 tjänstgjort vid krigsmakten och därvid tillhört årsklass 1938 eller äldre årsklass, årsgrupp 1940 eller äldre årsgrupp av klass A eller årsgrupp 1939 eller äldre årsgrupp av klass B äger enligt bestämmelserna i denna förordning åtnjuta avdrag å honom på grund av taxering år 1941 påförd statlig inkomst- och förmögenhetsskatt och värnsskatt.

Beteckningen värnpliktig skall vid tillämpningen härav hava samma innebörd som i § 1 inskrivningsförordningen.

2 §.

Skatteavdraget utgör fem kronor för varje hel vecka, varmed den sammanlagda tjänstgöringstiden under år 1940 överstigit sex veckor, och verkställes i första hand å den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten och, i den mån avdraget uppgår till högre belopp än denna, å värnsskatten.

3 §.

Den som vill komma i åtnjutande av skatteavdrag skall göra ansökan därom hos länsstyrelsen i det län, inom vilket han är mantalsskriven för år 1941, eller, därest han för detta år mantalsskrivits i Stockholms stad, hos överståthållarämbetet. Ansökan göres å blankett, vartill formulär fastställes av Kungl. Maj:t.

Ansökan skall ingivas eller med posten insändas, om sökanden tjänstgör vid krigsmakten eller är hempermitterad från sådan tjänstgöring, till chefen för vederbörande truppförbands (flygförbands) depå eller, såvitt rör marinen, till chefen för vederbörande örlogsstation (truppförband), och i annat fall till befälhavaren för det rullföringsområde (sjöruddföringsområde), till vilket sökanden hör.

Ansökan skall sist den 30 juni 1941 vara den militära myndigheten tillhanda vid äventyr att skatteavdrag ej må ske i annat fall än i 6 § sägs.

4 §.

Den militära myndigheten skall ombesörja, att ansökan förses med intyg enligt det fastställda formuläret om fullgjord tjänstgöring under år 1940, samt därefter snarast möjligt och senast inom tio dagar översända ansökan till länsstyrelsen eller överståthållarämbetet.

Har ansökan inkommit till myndigheten efter föreskriven tid, skall ansökan jämväl förses med anteckning därom och om anledningen till dröjsmålet, såvitt denna utan särskild utredning kunnat av myndigheten utrönas. Ansökningar av detta slag skola översändas åtskilda från andra ansökningar.

5 §.

Samtliga till länsstyrelsen eller överståthållarämbetet överlämnade ansökningar, vilka ej äro av beskaffenhet som i 4 § andra stycket sägs, skola, ordnade kommunvis, utan särskild prövning överlämnas till vederbörande debiteringsförrättare, som har att på grund av uppgifterna i det å ansökan tecknade intyget samt bestämmelserna i 1 och 2 §§ verkställa det skatteavdrag, vartill sökanden finnes berättigad.

6 §.

Finnes i fall, då ansökan inkommit till den militära myndigheten efter föreskriven tid, giltig anledning till dröjsmålet föreligga, äger länsstyrelsen eller överståthållarämbetet medgiva, att skatteavdrag utan hinder av dröjsmålet må äga rum. I annat fall skall ansökningen avslås.

Lämnas medgivande som nu sagts skall ansökningen med påskrift därom vidare överlämnas till vederbörande debiteringsförrättare för behandling enligt 5 §. Meddelas beslutet så sent, att avdrag icke kan ske genom debiteringsförrättaren, skall förordnande om avkortning meddelas.

7 §.

Har någon påförts skatt utan sådant avdrag, som enligt denna förordning bort ske, äger han att däri söka rättelse genom besvär hos vederbörande länsstyrelse eller överståthållarämbetet i den ordning som är stadgad om klagan över debitering av kronoutskylder.

Talan över länsstyrelses eller överståthållarämbetets beslut i anledning av sådana besvär eller i ärende, som i 6 § avses, må ej föras.

8 §.

Närmare bestämmelser för tillämpning av denna förordning meddelas av Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.
